

Doina Cornea, într-o închisoare ambulantă la Cluj

La începutul lui 1989, Doina Cornea era simbolul opoziției față de regimul Ceaușescu. În septembrie 1988, Europa Liberă dădea citire unei scrisori deschise a profesoarei din Cluj, adresată lui Nicolae Ceaușescu, prin care aceasta protesta față de dărâmarea satelor. Scrisoarea, semnată de încă 27 de persoane, a fost reprodusă apoi de cotidianul francez Le Monde. Din cauza atenției acordate de medii străine, autoarea a avut multe de pătimit. Din acel moment, lațul strâns de Securitate în jurul disidenței clujene s-a strâns și mai mult.

Doina Cornea nu protesta pentru prima oară. În 1976, fiica ei a emigrat în Franța. În 1982, Doina Cornea trimitea primul text la Radio Europa Liberă, intitulat „Scrisoare către cei care nu au renunțat să gândească”. Ca urmare, în vara anului următor a fost pensionată anticipat de la Universitate. Până în 1988, anul protestului față de sistematizarea satelor, Doina Cornea a continuat să trimită texte, iar redactorii postului american să le difuzeze. Astfel, numele ei ajunge să fie cunoscut în Occident.

Soarta Doinai Cornea interesa în cel mai înalt grad pe ambasadorii statelor occidentale. Prin intermediul lor, dar și al fiicei sale, Ariadna, cetățean francez, căsătorită cu Michael Combes, au fost alertate cancelariile occidentale, care au reacționat. În primele zile ale lui ianuarie, Jean Marie le Breton, ambasadorul Republicii Franceze la București, și-a exprimat îngrijorarea în fața autorităților române pentru soarta Doinai Cornea. În volumul de memorii, diplomatul a povestit despre demersurile făcute pe lângă mai-marii Ministerului Afacerilor Externe de la București. Le Breton s-a declarat impresionat de curajul disidenței. „Personalitatea Doinai Cornea iese în relief, notează diplomatul. Această femeie mărunță și fragilă de șaiszeci de ani, profesoară de franceză la Cluj, nu înfiera numai pe Ceaușescu și regimul său polițienesc, ci chiar comunismul. Lupta ei stărnise interesul celor care erau atenți la situația din România. Vorbind despre sistematizare, dar și

La începutul anului 1989, Doina Cornea era cea mai cunoscută disidentă din România AGERPRES

despre soarta muncitorilor, despre distrugerea structurilor sociale din țară, ea aborda fără cruțare toate aceste subiecte. După niște convorbiri telefonice, mi s-a părut că trebuie luat un contact direct cu ea, pentru a slăbi cât de cât lațul strâns de Securitate în jurul casei sale.” Înțelegerea a găsit la Aurel Duma, adjunctul lui Ioan Totu, șeful diplomației române la acea dată. „La sfârșitul unei întrevederi, nota ambasadorul, înainte de a ne lua rămas bun, l-am anunțat că aveam intenția să trimit pe unul dintre colaboratorii mei s-o vizitez pe Doina Cornea la Cluj. I-am amintit că fiica ei, refugiată în Franța, devenise cetățean francez. După un moment de ezitare, Aurel Duma mi-a dat acordul său, cu condiția, a adăugat el, «să nu fie un pelerinaj». (...) Mi-o descriese pe Doina Cornea cu «eleganță» lui obișnuită, ducând un deget la tâmplă și spunându-mi

că nu e în toate mințile. A încerca înșosirea adversarului făcea parte din stilul regimului. (...) Eram mulțumit că obținusem acest acord, fiindcă nu voiam să expun Ambasada unor posibile incidente, cum avea să se întâmple câteva săptămâni mai târziu (21 februarie 1989 - n.n.) cu colegul meu britanic, iar apoi cu un belgian din Parlamentul European. Am putut astfel să avem întâlniri cu Doina Cornea. Ea însăși avea să constate că, înainte de sosirea emisarului nostru, dispozițiivul polițienesc care o inconjura fusese relaxat, chiar dacă tot ce făceau era observat cu atenție și filmat. Duma dăduse instrucțiuni în acest sens. Cu toate că ne-am dus de multe ori s-o vedem, nu am provocat incidente. Ministerul de Externe ne adresa reproșuri, dar ele veneau post factum și prea târziu. Anunțam vizita când știam că trimisul meu se află pe drum: ministerul

n-avea decât să se descurce cu Securitatea.”

Pornind de la „cazul Doina Cornea”, la începutul lui februarie, statul român a fost părut unor instanțe internaționale pentru nerespectarea drepturilor omului.

Doina Cornea a povestit, într-o lungă discuție cu ginerele ei, Michael Combes, publicată de Editura Humanitas în 1992, despre atmosfera zilelor și nopților trăite sub urmărirea permanentă a Securității. „O închisoare ambulantă”, caracterizează Michael Combes regimul în care se afla în primele luni ale lui 1989 cea mai cunoscută disidentă din România. Redăm, în continuare, un scurt fragment din volumul „Libertate? Convorbiri cu Michael Combes. Traducere din limba franceză: Oana Vlad”.

Cristina DIAC

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL ZILEI

Sesizări, propuneri, soluții

Cozile de alimente, rația la alimentele de bază, intreruperile de curent, criticile aduse României în străinătate au fost teme interzise presei. Rubricile „interactive” sunt spații de defulare pentru „neajunsuri” și „neîmpliniri”. Prin grija, gândirea clarvăzătoare, spiritul de dreptate și justiție socială... tot ce s-a făcut și va fi aparține Tovașului.

dialog fructuos între cetățeni și autorități”. Semnează Liana Molnar (cine nu-i cunoaște numele?!). Flacăra nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale, e anunțat ce se repetă număr de număr. Scrieți-ne cât mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

(Continuare în pag. a II-a)

CRONICA NEGRĂ

DELAPIDARE ISTORICĂ LA COOPERATIVA „SPORUL – MUNCA ÎN ZADAR”

Ați auzit de Cooperativa Sporul? Eiii, dar cine n-a auzit de Cooperativa Sporul, care avea ca obiect de activitate producția de marfă, precum și prestarea de servicii către populație? Prin Decizia 318/1970 a UBCECOM-ului (care a fost jefuit cu barbarie după '90, cea mai tare anchetă de presă scrisă vreodată va fi aceea care va arăta pe mâinile lui a încăput averea UBCECOM-ului, colosală la nivelul întregii țări, dar încă nu s-a născut cel care să scrie ancheta asta) s-a stabilit ca unitățile

meșugărești să vândă mărfuri și cu plata în rate personalului din întreprinderile socialiste, dar și pensionarilor.

Asta făcea și Cooperativa Sporul, care îl angajase, în decembrie '70, în calitate de remizier-gestionar, pe cel care avea să devină, după aproape 20 de ani, inculpatul Romulus Marin. N-a contat prea mult că era contabil și la Cooperativa Munca, pe vremea că între Cooperativa Munca și Cooperativa Sporul nu era vreun conflict de interese, și dacă omul

putea să muncească în două locuri odată și mai avea și spor, de ce nu?

Abia în '82, când a fost promovată contabil-șef la Cooperativa de valorificare a muncii invalizilor Munca, inculpatul Romulus Marin nu prea mai avea dreptul să dețină funcția cu pricina la Cooperativa Sporul, dar el a reușit să-și păstreze jobul cam cum își păstrează azi firmele deputații și miniștrii care n-ar mai avea voie să le conducă.

(Continuare în pag. a II-a)

DIN BANCOTECA „EPOCHI DE AUR”

Securistul nostru, glumețul nostru

Pe la începuturile anului '89, bancurile politice își pierduseră mult din ghidușia lor de altădată. Nu mai erau bancurile acelea șugubețe și cu „apropont”, care mizau pe jocuri de cuvinte sau pe vorba-n dungă, cu două tăișuri. Multe se terminau cu urări rău prevestitoare sau, mai direct, cu trimiteri la origine ale Celor Doi. Tot pe atunci se împușcaseră văzând cu ochii locurile tihnite în care ziaristi din ditamăi Casa a Științei adăstau la un pahar de vorbă sau la o „cafea îmbunătățită” (a se citi: cu 50 de grame de

coniac în doză!). La Știința mare, corp central, etaj IV, bufetul nu prea mai avea mare căutare, la fel ca și cel al României libere, din corpul B, etaj IV. Motivele erau lesne de înțeles: întărirea vigilenței ideologice plus tot mai accentuata lipsă a chefului de glumă al oamenilor din redacție.

Ooază de „voioasă cugetare” se mai păstra totuși la noi, la Știința tinerețului. Drumul până la locul faței-bufetului! – era așternut drept ca-n palmă. Nu trebuia decât să apuci pe coridorul din dreapta liftului și acolo,

la capătul lui, te ospețeau pe cînste tovarășa Maricica, tanti Boc și coana Aurica. Profitând de faima de loc bine ferit de niscai ochi albaștri și vicleni, pe care Știința mică și-o dobândise din vremea când Nicu Ceaușescu era prim-secretar al CC al UTC – editorul ziarului, dar (de ce nu am spune-o?) și de îngăduința ultimilor doi redactori șefi ai gazetei, în biroul care adăpostea secția de documentare se încingeau niște șuete pe cînste.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„NU ERA NICI UN SECRET CĂ TELEFOANELE ERAU ASCULTATE”

Cum a fost în 1989? Voi începe cu o secvență la a cărei amintire mă cutremur și acum. Era iarnă, se apropia Sfântul Nicolae, se lăsese seara, nu ardea nici un bec, nici pe stradă și nici în case, iar în fața mea, pe trotuar, mergeau doi copii, băieței, după glas. „Știi ce-am auzit eu?”, a rostit interogativ cel mai răsarit dintre ei. „Ce?”, se arată interesat cel mai scund. „Că cică, mai demult, se găseau portocale alimentare”.

„Nuuu se poaate!”

Chiar vreți să aflați ce a însemnat

1989 pentru oamenii obișnuiți, așa o secvență la a cărei amintire mă cutremur și acum. Era iarnă, se apropia Sfântul Nicolae, se lăsese seara, nu ardea nici un bec, nici pe stradă și nici în case, iar în fața mea, pe trotuar, mergeau doi copii, băieței, după glas. „Știi ce-am auzit eu?”, a rostit interogativ cel mai răsarit dintre ei. „Ce?”, se arată interesat cel mai scund. „Că cică, mai demult, se găseau portocale alimentare”.

1989 pentru oamenii obișnuiți, așa o secvență la a cărei amintire mă cutremur și acum. Era iarnă, se apropia Sfântul Nicolae, se lăsese seara, nu ardea nici un bec, nici pe stradă și nici în case, iar în fața mea, pe trotuar, mergeau doi copii, băieței, după glas. „Știi ce-am auzit eu?”, a rostit interogativ cel mai răsarit dintre ei. „Ce?”, se arată interesat cel mai scund. „Că cică, mai demult, se găseau portocale alimentare”.

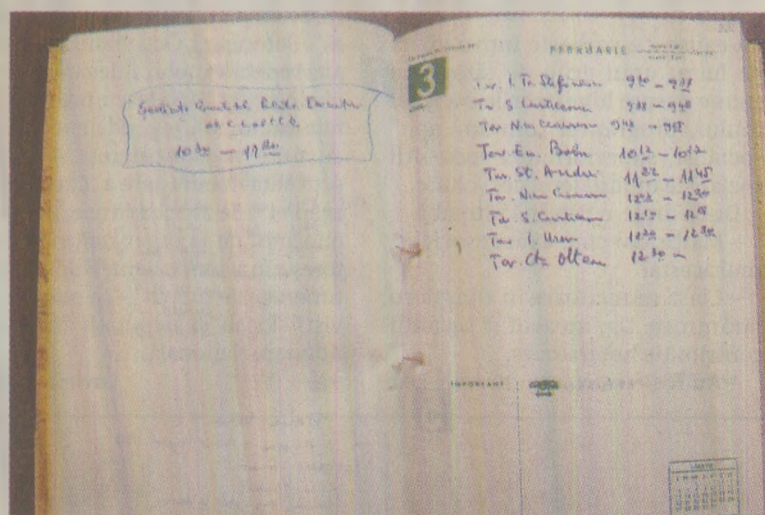
„Nuuu se poaate!”

Chiar vreți să aflați ce a însemnat

hărbuite. La urcare și la coborâre, buluceală, îngheșuială, nervi, nasturi smulși. Primisem o sâmbătă scurtă pe lună, când programul pentru personalul TESA se încheia la ora 12:30, iar apoi chiar o sâmbătă întreagă. În compensație, niște capete pătrate, din minister sau de la nivelul județului, au decis să ne aducă duminică la fabrică. Așa, doar ca să ne strice ziua, că de lucrat oricum nu lucra nimeni.

(Continuare în pag. a II-a)

Agenda Elenei Ceaușescu

La 9:30 au început discuțiile. Întâi l-a primit pe Ion Traian Ștefănescu, prim-secretar județean la Dolj. Născut în 1942, doctor în științe juridice, Ștefănescu era unul dintre cei mai tineri componenți ai CPEX. Cariera sa politică începuse la UTC și prin Asociația Studenților Comuniști – trambulina obligatorie în generația sa de intelectuali pentru succesul din oricare bransă.

Până la începerea ședinței Comitetului Politic Executiv, de la ora 10:30, la Cabinetul 2 au mai fost Silviu Curticeanu, Nicu Ceaușescu, Emil Bobu și Ștefan Andrei. Mai puțin de un ceas (10:30-11:20) durează ședința CPEX. „Lărgit” într-una de Ceaușescu ca „expresie a adâncirii democrației socialiste”, Comitetul Politic Executiv devine o instituție tot atât de decorativă ca Marea Adunare Națională pentru ideile, proiectele și voința liderului. În mai puțin de un ceas s-au „dezbătut” teme grave – planul economic, proiectele editoriale și cinematografice, politica externă a

României –, sutele de file ale dosarelor cu rapoartări și planuri de măsuri fiind arhivate la Cancelaria CC spre mărturie urmașilor.

După ședința cu toate măsurile aprobate, ca de obicei, în deplină unanimitate, a fost primit, un sfert de ceas, și Nicu Ceaușescu. Vizita fiului în biroul mamei este consemnată de șeful de cabinet al Elenei Ceaușescu fără deosebire de înregistrarea celorlalți. Nicu era prim-secretar la Sibiu și a plecat, probabil, imediat după întrevederea din Cabinetul 2, să pună în aplicare sarcinile reieșite din „prețioasele” indicații ale părintilor.

Sunt chemați apoi Silviu Curticeanu, Ion Ursu și generalul Constantin Olteanu – secretarul CC cu propagandă. Într-vedere cu Olteanu îi este consemnat doar începutul (12:30). Să fi plecat împreună la Cabinetul 1 ori într-o vizită de lucru pe șantierul Capitalei?

A doua zi, Elena Ceaușescu pare că și-a luat sâmbăta liberă a lunii. Lavinia BETEA

JURNALE PERSONALE

3 FEBRUARIE

Primit, după mai bine de cinci săptămâni, o scrisoare de la C. și câteva cărți poștale de la B. Ce se întâmplă cu poșta? Toată lumea se plânge, da' acum totuși au început să se predea picurile întârziate, numai mie nu. Cutia e goală zi de zi. Asta mă aduce într-o stare de iritare maximă. Și când citesc în corespondența lui Paști, pentru ouăle roșii, mielul și cozonacul trimise... Am optzeci de ani, cu trenul și timp înăsa, regimul nu-și permitea să-i priveze pe „fiii patriei” de noțiuni lucrez ceva, mereu întrerupt, mereu cineva are să-mi ceară, să-mi confeseze, să-mi pretindă ceva. Timpul mi se făra-mițează, incapabil să mă mai adun.

Mircea Zăclu, Jurnal, IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 394

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDARUL DE PERETE

Cerul anului 1989

În 1989, românii erau bombardat[i] la tot pasul cu indemnuri să economisească resursele: cele energetice, de combustibil sau hrană (sub „acoperirea” alimentației raționale). Din lista produselor ce trebuiau consumate cu cumpăratele făcea parte și hârtia, așa că „informațiile utile” erau concentrate cât de mult posibil. În același timp însă, regimul nu-și permitea să-i priveze pe „fiii patriei” de noțiuni „strict necesare” pentru o educație și un comportament demn. Soluția găsită s-a numit calendarul de perete, care pe față avea tipărite informații despre ziua curentă, iar pe verso date referitoare la diverse aniversări sau cunoștințe de cultură generală și politică.

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

3 februarie (vineri)
Soarele a răsărit la 7:32, a apus la 17:27
Luna a răsărit la 5:41, a apus la 13:49
Sărbătoare creștină:
Sfântul și Dreptul Simeon;
Sfânta Proorocii Ana

S-a întâmplat la 3 februarie 1989

● Sierra Leone: Joseph Saidu Momoh a fost reales în funcția de secretar general al Partidului Congresului Intregului Popor – de guvernământ. La Conferința națională a partidului, care a avut loc la Freetown, s-a adoptat hotărârea privind desfășurarea o dată la trei ani – și nu anual, ca până acum – a conferințelor naționale ale partidului.

CARICATURA ZILEI

ARTICOLUL ZILEI

În șarje strălucesc caratele competenței

Frumos s-a zis despre orașul acesta în care strălucit odinioară gloria stemei și a stindardului Țării Românești: Târgoviște ar fi putut să fie „o Florență valahă”. În vremea lui Matei Basarab, număra mai mult de 60.000 de oameni și era cel mai mare oraș din toate ținuturile locuite de români. Dar potrivit vremurilor i-a stins puterea politică și militară, artele și meseriile. Parte din zidurile lui mândre au fost amestecate cu pulbera și orașul mai număra, într-un timp, doar 3.000 de oameni, cât o comună. Către mijlocul veacului trecut, Grigore Alexandrescu credea că Târgoviște este, „între orașe, cel mai umilit”. Apoi a venit o vreme în care nu au lipsit, desigur, și oameni entuziaști, oameni cu dor de bine, dar actele semnificative pentru scoaterea acestui oraș din contemplarea „ruinelor” sale n-au putut să apară decât mai târziu, când entuziasmul începea să se întemeieze și pe o sporită putere de a înfăptui. Dar să lăsăm o ancoră, sub aceste cuvinte, chiar pe terenul solid al faptelor și să notăm că în iulie 1969 s-a hotărât, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, amplasarea noilor obiective economice de pe platforma industrială a orașului. În februarie 1970 începeau lucrările de construcție la întreprinderea de Strunguri „Saro”, în aprilie la întreprinderea de Becuri „Romlux”, iar în august, în același an, la Combinatul de Oțeluri Speciale.

Trei ani mai târziu, la 14 decembrie 1973, cu ocazia unei vizite de lucru a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în județul Dâmbovița, a fost elaborată prima șarjă de oțel la Târgoviște. Șarja inaugurată a acestei noi vetre siderurgice era semnul unor promițătoare orizonturi de dezvoltare a orașului și ea avea o semnificație aparte, cu valoarea simbol, prin faptul că se petrecea în prezența președintelui țării. După cum este cunoscut, un moment însemnat în cronica acestui oraș îl constituie perioada activității revoluționare, neobosite și curajoase a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care în anii de luptă grea ai ilegalității, ca secretar al regionalei Valea Prahovei a UTC, la începutul anului 1936 a fost arestat la Ulm, în apropiere de Târgoviște, făcând parte din grupul comunistilor judecați de un tribunal militar la Brașov și fiind condamnat la 2 ani și 6 luni închisoare la Doftana. De altfel, în iulie 1969, când s-a hotărât con-

Combinatul de Oțeluri Speciale din Târgoviște, una dintre „unitățile-model” ale industriei siderurgice AGERPRES

struirea platformei industriale, în cuvântarea rostită la Marea Adunare Populară din municipiul Târgoviște, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Mă leagă multe amintiri de aceste locuri, de activitatea desfășurată aici. Și atunci, în anii ilegalității, am simțit în rândul muncitorilor, tărânilor, oamenilor muncii același sprijin, aceeași hotărâre de a urma politica comunistilor, de a face totul pentru triumful socialismului în țara noastră. Și iată, tovarășe, că tot ceea ce pe atunci era un vis și, ca să spun așa, un vis frumos a devenit astăzi realitate”.

Reprezentând o investiție de multe miliarde de lei, Combinatul de Oțeluri Speciale realizează, în fiecare an, o producție a cărei valoare se ridică tot la multe miliarde. „Din 1973 până acum – spune Constantin Olaru, secretarul Comitetului de partid al combinatului – am fabricat peste 300 de mărci de oțeluri, în condițiile în care sarcinile de diversificare au crescut de la an la an și am ajuns să putem spune că producția noastră se realizează în aproape 3.000 de sortotipodimensiuni. Practic, facem aici majoritatea oțelurilor necesare industriei constructoare de mașini, pentru mașini-unelte și motoare, pentru autovehicule și vagoane, pentru rulmenți. Zilnic vin cereri de oțeluri noi, fiindcă și industria aceasta se

află în continuă prefacere, în fața unor exigențe noi, superioare. Dar în aceste împrejurări trebuie să ne întrebăm cât mai înseamnă rutină, gest repetat zilnic, în munca oțelului și cât se cuvine să fie gând proaspăt, aptitudine de decizie și acțiune la înalt nivel tehnic. Fără îndoială că rutina, în sensul ei de consolidare a unor deprinderi de muncă, nu mai apare decât în executarea unor operațiuni simple. În rest, apare limpede că pentru a face oțel este necesar să ai un orizont tehnic și științific larg. Din această perspectivă, așa spune că din 1973 încoace combinatul a produs și ceva ce se raportează mai greu decât tonele de oțel: un nivel superior de cunoaștere, de pregătire profesională, o competență tehnică sporită. De fapt, o nouă calitate a oamenilor, pe măsura datoriei noastre de a răspunde cerințelor economiei naționale, cerințe mult mai diverse și mai complexe, astăzi, decât în urmă cu 15 ani.”

În același timp, aflăm, s-au înregistrat aici prefaceri tehnologice ce asigură muncii oamenilor performanțele devenite posibile prin apariția unor metode de lucru noi, mai eficiente, în industria siderurgică. „Bunăoară, ne spune inginerul Ion Chișe, directorul tehnic al combinatului, în cadrul programului de modernizare sunt cuprinse o seamă de

măsură pentru trecerea la turnarea continuă. Prin acest procedeu vom reduce consumul de energie și, pentru că nu va mai fi nevoie să tăiem lingourile la capete, va rezulta oțel în plus, va crește producția-marfă”. În aceeași ordine de idei, iată ce ne spune inginerul Petre Partenie, directorul Centrului de Cercetare și Proiectare al combinatului: „Centrul nostru elaborează tehnologiile de fabricație ale mărcilor noi de oțel. Se înțelege că o condiție esențială a acestei munci este cunoașterea la perfecțiune a combinatului, a utilităților și instalațiilor lui. Or, realitatea tehnică pe care o reprezintă combinatul este, așa spune, din ce în ce mai generoasă ca premisă a asimilării unor mărci de oțeluri. Să ne referim la un mod nou de lucru, ce va fi aplicat după finalizarea unor măsuri din programul de modernizare. Șarja nu va mai fi elaborată în întregime în cuptor. În cuptor se va face doar operațiunea de topire a fierului vechi. Celelalte operații, oxidarea, dezoxidarea, alierea, se vor executa după ce metalul topit va fi trecut în oalele de turnare. Acest procedeu modern, cunoscut și aplicat în lume, în ultima vreme asigură o productivitate sporită și o calitate superioară a oțelurilor”.

Maistrul Ioan Onișă își aminteste că atunci când a plecat din satul lui, Gătaia, din județul Timiș, pentru a

urma Școala profesională la Reșița, a făcut cerere să fie înscris la clasa de oțelari, dar cererea i-a fost aprobată pentru strungărie. Fusese un elev bun până atunci, la gimnaziu avusese numai note de 10, și de aceea directorul de atunci al școlii l-a chemat în cancelaria și i-a spus că la oțelărie tot merge și cei cu note mai mici, dar altfel stau lucrurile în ce-i privește pe strungari, ei trebuie să știe carte mai multă, fiindcă meseria îl obligă să măsoare și să calculeze la tot pasul. În cele din urmă, Ioan Onișă tot oțelăria a ajuns și tot cu note foarte bune a absolvit și Școala de maistri, iar în urma unei specializări în RFG s-a prezentat la Târgoviște, în 1973, unde până astăzi a lucrat tot la Oțelăria electrică nr. 1. Prin felul cum a reușit să dea strălucire meseriei lui, Ioan Onișă este însă numai unul dintre cei care, în acest combinat, au făcut și fac zilnic dovada că oțelării nu pot fi, mai puțin decât alții, „oameni de mâni”. „S-a progresat foarte mult și în meseria noastră, adaugă el, și aparut și se ivesc mereu noutăți pe care trebuie să le cunoști, asta e obligatoriu pentru oricine vrea să nu se spună despre el că știe meserie exact așa cum o cunoștea în ziua când a încetat să învețe”.

D. CONSTANTIN
Flacăra, nr. 5/1989

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Nu era nici un secret că telefoanele erau ascultate”

(Urmare din pag. 1)

Nici transportul orașenesc nu stătea mai bine. Într-un oraș cu peste 120.000 de locuitori, autobuzele ajunseseră să circule din oră-n-oră, iar taxiurile dispăruseră cu desăvârșire (n.a. – vă întrebați probabil de ce nu menționez numele orașului. După atâția ani, nu e important. În toată provincia mică s-a întâmplat ca în filmul lui Porumboiu). Dacă trebuia să pleci undeva cu un tren de noapte, o luai frumos la pingică, prin mijlocul străzii, că nu reușea să reperezi trotuarul din pricina întinerii. Iluminatul stradal se desființase, iar în locuie curentul electric apărea aleatoriu și cu precădere în cele două ore de program tv, care începeau și se încheiau cu știri despre cel mai iubit geniu din spațiul carpato-danubiano-pontic și tovarăsa academician doctor inginer, mama iubitoare a națiunii, și mărețele lor realizări. Cum ne descurcam? Țineam sub masa din bucătărie o baterie auto, care alimenta un bec de 20W. Alții nu aveau nici atât. (...)

Păstrarea secretului de serviciu ajunsese o obsesie pentru „ingeșarii” care duceau greaua povară a securității patriei. Toate ușile de la intrarea în birouri trebuiau sigilate la plecare. Existau servicii unde se sigilau sertarele, dulapurile și fișetele metalice. De 1 Mai sau 23 August se sigilau până și ușile coridoarelor de acces. O cheie sau o agendă uitată într-un sertar nesigilat atrăgeau șicane, declarații, amenzi sau chiar sancțiuni pe linie administrativă. Uneori, dimineața, găseai sigiliul aparent neatins, dar, dacă era mai tipic, constatai că totuși cineva ți-a umblat în sertar. Securitatea veghea și noaptea. Nu era nici un secret că telefoanele erau ascultate și că șeful centralei telefonice și telefonistele erau „oameni de încredere”.

Ședințele de producție de partid, chiar și cele de sindicat, deveniseră un coșmar. Venea câte un tovarăș de la județ sau de la „municipiu”, veșnic încruntat și nemulțumit, care, deși știa foarte bine că sunt blocate toate importurile de materiale și de piese de schimb, transmitea cu glas lătrător poruncile de la București

sau născocite din proprie inițiativă, care începeau invariabil cu „trebuie mai mult” și „să faceți totul”. În ochii lui, directorii și șefii de secții nu erau decât o turmă care trebuia să se supună necondiționat. Dacă individul provenea din fabrică și era mai destupat la cap sau avea cât de cât bun-simț din născare, începea o comedie gen „eu mă fac că vă cert, iar voi vă prefăceți că mă luați în serios”, dar nu se întâmpla decât rareori așa. De cele mai multe ori, fostul strungar sau electrician se purta ca un ghioban, adresându-li-se foștilor săi șefi cu „tovule” și folosind verbele la persoana a II-a singular.

Au existat directori și șefi de servicii care dormeau mai mult în tren și la București decât în patul lor de acasă. Erau convocați luni dimineața la minister pentru o ședință pompiestică sau o raportare care se putea face și telefonic, se întorceau acasă și aflau că joi trebuie să fie din nou prezenți la o altă ședință la CSP sau aiurea.

Dispecerul de producție și ofiterul de serviciu pe combinat trebuiau dublați neapărat între orele 16:00 și 8:00 dimineața de un director, pentru că, dacă i se năzărea vreunui grangure din activul de partid și de stat să întrebe ceva, ar fi fost sub demnitatea respectivelor să-i răspundă la telefon un dispecer sau un simplu inginer.

La portile combinatului erau camere de supraveghere care nu știau dacă filmau sau nu, dar portarii te căutau în servietă, poșetă, sacoașă sau ce aveau. Și aici era discriminare. Mai toți gardienii erau de prin satele învecinate și aveau rude și cunoștințe care lucrau la diverse stețe. Aștia furau pe rupe, dar treceau prin poartă ca gășca pe apă. În contrapartidă, paznicii deveneau extrem de zeloși cu personalul TESA, care, în marea lui majoritate, nu avea ce fura sau nu știa de unde se poate fura. Dar ce mai conta o umilițiu în plus, când șirul umilimțelor părea fără de sfârșit? Ce altceva erau acele controale ginecologice obligatorii decât umilirea femeilor prin includerea lor printre animalele de montă?

Ana DELNEA

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

În legătură cu distrugerea satelor românești: când URSS a suprimat țărâna mea și a ras satele, nimeni n-a vorbit despre această monstruozitate. În afara câtorva mențiuni vagi, nimeni în Occident n-a protestat. Țărâna mea rusă ancestrală a fost distrușă de Stalin, fără ca presa occidentală să reacționeze, pentru că mijloacele de comunicare nu erau ceea ce sunt astăzi. Nu exista televiziune pe atunci, nici sateliți spioni ori fotografi etc.

Sanda Stoiljan, Nori peste balcoane. Jurnal din exilul parizian. Traducere din franceză de Micaela Slăvescu. Revizuită de Sanda Stoiljan, Humanitas, București, 1996, p. 292

Am asistat astăzi, la ora plecărilor spre casă, adică pe la ora 17:00, la un spectacol hidos, devenit obișnuit în Bucureștiul acestor ani. Deodată, în Piața Romană parcă se apropia uraganul. Trece cu 90 km pe oră o mașină de Militei cu faruri multiple și cu o sirena asurzitoare ce împietrit toată suflarea. Zeci de milițieni flui erau, dădeau din mâini, goneau mașinile particulare, le dirijau nervoși spre margine, blocau sensurile din unele străzi într-un vacarm neîntâlnit nicăieri în lume. Milițienii parcă înnebuniseră, nu mai erau oameni normali, erau cuprinși de o agitație febrilă, din care rezulta că și puteau pierde, într-o secundă, pâinea, dacă făceau cea mai mică greșală. Într-un uragan de 100 km pe oră apare avangarda președintelui. Câte două mașini în dreapta și-n stânga, altele în față, altele laterale, altele încheind convoiul, mergând ca la raliu, pe două roți, în curba de la „monumentul” din Piața Romană. Multimea, sutele de pietoni rămași incremenți la bordura în dreptul trecerii de pietoni. Urgia trece. În mijlocul ei, mașina albastră a „marelui geniu”. Sfidând originea de „țărâna sârăc”, de fost „muncitor”, de egal cu tot poporul, trece ca o nălucă, rezemat, tolanit pe spate pe scaunul de lângă șofer și dând din mâini, probabil născând noi

indicații transmise slugilor prin radio. În spatele lui, negru, urias, un câine suflându-i în ceafă, un labrador numit Corbu, ce mănâncă zilnic porția a 10-12 copii, paznicul personal, confidentul și prietenul credincios al marelui stăpân, stăpân peste 23 de milioane de români.

Georgeo Leahu, Arhitect în „Epoca de Aur”, Fundatia Academica Civică, 2004, p. 222

Ce de timp pierdut! Zi – seral – presă. Nu pot să mă apuc de un lucru serios, fiindcă planează asupra noastră, „inspecțiunea” și amintirea lui nenea Anghelache... Lecturi, ba de ici, ba de acolo. Am devenit maniac și doar sunt împotriva automatismelor care plachează viața. Sevardnadze se căldărește la Pekin. Se întrevide o întâlnire la nivel înalt Gorbaciov-Deng Xiaoping. Lovitură de stat în Paraguay. După 35 de ani de dictatură, Alfred Stroessner este alungat de amicii lui Rodriguez, general, care promise democrație. Vai ce mult țin dictaturile! Revistele n-au încetat nici acum cu omagiile, masturbațiile. Doar Eugen Barbu mai dă în Păunescu, pe bună dreptate. În schimb, Narcis Zărnescu, Sorin Holban, Marin Badea, Aureliu Goci ș.a. scriu asudând despre „Geniul Carpaților”. O emoție înfinită se degajă din scrisul lor damblagiu. Lumea zice că prim-ministrul Dăscălescu, parcă așa îl cheamă, ar fi murit. Apoi află că a fost numai bolnav, a ieșit acum din spital și a intrat în front. Mai zic poporâni (știu ei ceva, dar exagerează la maximum când e vorba de mahalagisme) că a murit și Angela Similea... Dar ea apare bine mersi fotografiată în Flacăra și în Săptămâna. „Pentru admiratorii săi dornici de noutăți, Angela Similea pregătește un nou recital”. Da? Înseamnă că tot a fost „ceva”. Cică ar fi făcut și dansa un film deosebit și că miliționa ar fi pocht-onițel. Cine știe... Pe meleagurile noastre, Dinamo și Sportul Studentesc. La invitația dlui Spulber nu pot răspunde să merg la meciurile de pregătire. Nu-mi pare rău. Vine Vio cu note bune de la examene. Pregătiri bune serbarea zilei de naștere a Dianei... C.T. MĂRGĂRIT, Jurnal nepublicat

(Urmare din pag. 1)

Precizată eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11:00-14:00”.

Intr-adevăr, scrisorile veneau la redacția revistei cu sații. Fiecare era înregistrată, repartizată secției de resort și... rezolvată”. În ședințele de lucru și în cele de partid se prezentau dări de seamă asupra lor. Căci nu era presă... a căta putere?!

Pentru și soluție model

O scrisoare și soluționarea ei după ancheta jurnalistică operată de Flacăra.

„Cu adevărată inimă de părinte, Constantin Luca ne scrie din Craiova. «Scrisoarea aceasta vrea să fie privită ca o rugămintă și nu ca o reclamație, pentru că nici n-am pe cine reclama. Iată rugămintea: fiul meu, Luca Dragos Aurelian, are nevoie de o locuință la Reșița. Este căsătorit cu colega lui, Liliana Vasile Luca, și au fost repartizați după terminarea facultății la Reșița. Au și doi copii. Din motive lesne de înțeles pentru un medic,

băiatul meu n-a avut timp să se ocupe de obținerea locuinței de care are nevoie». Scrisoarea trimisă de noi spre competență rezolvare Consiliul Popular Municipal Reșița la mijlocul lunii decembrie anul trecut a primit un răspuns prompt și cât se poate de mulțumitor atât pentru semnatar, cât și pentru copiii săi.” După ce s-a constatat că tânăra familie nu primise o locuință de serviciu, imediat după repartitie, în urma intervenției jurnalistului, li s-a aprobat închirierea unui apartament în str. Cibiului nr. 1, sc. A, ap. 10, cu care cei doi tineri s-au declarat mulțumiți”.

Oțel de Brăila

În epoca informaticii, oțelul e etalonul industriei românești. Printre realizările săptămânii, Fabrica de semifabricate turnate și forjate din Brăila a realizat și livrat în devans 105 tone piese de oțel de înaltă calitate. Iar întreprinderea de Utilaj Greu „Progresul” din același oraș anunță execuția a încă șapte excavatoare. Se făceau toate – anunță presa – după imboldul lui Ceaușescu, la

JURNALUL ZILEI

ultimul congres al partidului... „Până în 1990, circa 95 la sută din produsele românești trebuie să fie din punct de vedere tehnic și calitativ la nivelul celor existente pe plan mondial, iar cel puțin într-un procent de 2%-5% să realizăm produse cu asemenea parametri tehnici și calitativi care să situeze România pe primul loc în lume”.

Forță de producție – știința

La începuturile ei, știința sovietică „demonstră” că, ignorând datul genetic, prin educație poți forma titani ai gândirii și genii artistice. Deși o pășiseră și foștii ilegaliști cu progetiturile – înșiși soții Ceaușescu fiind nemulțumiți de nivelul conștiinței copilor –, „Cântarea României” a devenit o obsesie a creației de uzină, sat ori familie. Piatra Neamț se lăuda cu familia de inventatori Marcoici. Tatăl, dr. ing. Emil Marcoici, directorul IFET, avea brevete de 50 de invenții, fiul, Bogdan, înregistrase 20 de cereri de brevet, iar nora, Anca Margoci... venea din urmă!

Picătura de umor

Un banc spus între vecinii de „cozi”: Ceaușescu vorbește într-o vizită de lucru unui grup de țărani. Le spune despre beneficiile socialismului, programul „omului nou” socialist, superioaritatea societății socialiste multilateral dezvoltate. După urale, o bătrână întreabă: – Măică, dar cine-a făcut socialismul acesta? – Clasa muncitoare în alianță cu țărâna. Dar au avut și savanții contribuție hotărâtoare. – Au fost și savanți, măică?! Dar

cum de nu l-au încercat întâi pe căini?

Dinamism și forță

Dacă diplomații trimiși la reuniunile internaționale sunt decuși de presă doar ca „reprezentantul României” din motive de „cult al personalității”, se înțelege ce eveniment era în cotidianul unui artist în viață câte un interviu ori o cronică. Sub eticheta „dinamism și forță”, revista Femeia îl prezintă pe tânărul solist Gabriel Cotabiță – „posesorul uneia dintre cele mai moderne voci masculine din muzica noastră ușoară”. Semnează Octavian Ursulescu, altă vedetă a anului. Adevărat arbitru al eleganței, Ursulescu prezenta, la fața locului, și fazele județene ale Concursului Muncii, tineretii și frumuseții (altă manifestare a „Cântării României”). Se zvonea că are „pretenții enorme” de la organizatorii și călătorește în avion cu hainele de scenă pe umeraș. „Ce tupeu!” – se mirau activiștii locali și deputații în Marea Adunare Națională. Lovinia BETEA

CRONICA NEAGRĂ

Delapidare istorică la Cooperativa „Sporul – munca în zadar”

(Urmare din pag. 1)

Era un adevărat... nepotist, sau cum să-i spunem, acest Romulus, pentru că și plasea în cei 12 ani, la Sporul, cam tot ce avea mai bun în familie: pe mă-sa, pe nevastă-sa, cei doi nepoți, un cumnat și trei decedați. Mă rog, asta e legătura de rudenie stabilită de rechizitoriu, nu fabulez eu. Între 1976 și 1982, Marin a avut parte de șapte inventare la Sporul, unde i s-au găsit lipsuri nesemnificative, între doi lei și optzeci și cinci de bani și o mie șapte sute optzeci și opt de lei.

În lipsa fugarului, Cooperativa Sporul a devenit un stup de albine. Că și-a băgat Militia Economică nasul în gestiune și a găsit o lipsă astronomică de un milion de lei. Ce făcuse inculpatul: folosindu-se de pretextul vânzărilor în rate, de nu se mai știa exact câți bani trebuia să fie în casă pe marfa vândută și câți bani urmau să intre ulterior, prin acoperirea ratelor, el crease un talmeș-balmeș de au stat o lună revizorii să descâlcească haosul din paltoane și galosii. Mai făcea și altele: băga pe gând unor cămărași mărfuri necumpărate de ei și le lua, să zicem, banii pe un palton și două perechi de cizme, când ei cumpăraseră un sacou și o pereche de cizme. Unii se prindeau și Romulus le plătea el

insuși ratele, alții, cei mai mulți, nu se prindeau. În timpul procesului au mai intrat în rahat o grămadă de conțopiști de la Sporul care, „prin îndeplinirea defectuoasă a îndatoririlor de serviciu, au favorizat activitatea inculpatului”. Desigur, au apărut și o grămadă de reclamații care realizaseră post-factum că au plătit rate la mărfuri necumpărate. O babilonie care a făcut un dosar pe care-l cărau trei grefieri și nu încăpea pe masa judecătorului. Mai reținem din actele depuse la proces că inculpatul avea o viață mai mult decât ușoară, dădea chefuri în cărciumi, juca jocuri de noroc, făcea cheltuieli mari cu prietenii, în fine, avea un comportament cât se poate de moral. Dar mă întreb eu cum stăteau cu moralitatea

milițienii, activiștii, tot felul de tovarășii sus-puși care se adăpau la sporul lui Romulus și-i durea în paispe de unde provine? Au fost bine jumulți și puși la plată și vicepreședinții Cooperativei, care nu și-au putut întreprinde văzând că inculpatul n-a mai dat pe la serviciu un an și mai bine și a mai tratat și cu orogații somatiile primite, aruncându-le la closet, dar și alți șefi și șefuți, unul mai nepăsător ca altul față de avutul obștesc.

În final, inculpatul a fost condamnat la 9 ani închisoare (în contumacie). De plătit au fost puse să plătească părțile civilmente responsabile, adică toți șefii și șefuții de la Sporul, în număr de 13, care au achitat milionul lipsă de la ieșit pe nas. Valentin ZASCĂVICI

DOINA CORNEA, ÎNTR-O ÎNCHISOARE AMBULANTĂ LA CLUJ

(Urmare din pag. 1)

Michel Combes: Așadar, într-o seară de septembrie, Radio Europa Liberă vă difuzează scrisoarea...

Doina Cornea... apoi îmi dă adresa și numărul de telefon. La șapte și jumătate se aflau deja cinci persoane la ușa mea. „Vrem să ne dați, doamnă, ceva de scris. Ca să semnăm.” Numai că, între timp, venise miliția. Am încercat să telefon, nu mai aveam ton. Toți cei care au semnat au avut neplăceri... Nici unul dintre noi nu se mai putea deplasa liber. Soțul și fiul meu, care nu au semnat, aveau același regim. Câteva luni mai târziu, fiul meu își pierdea slujba.

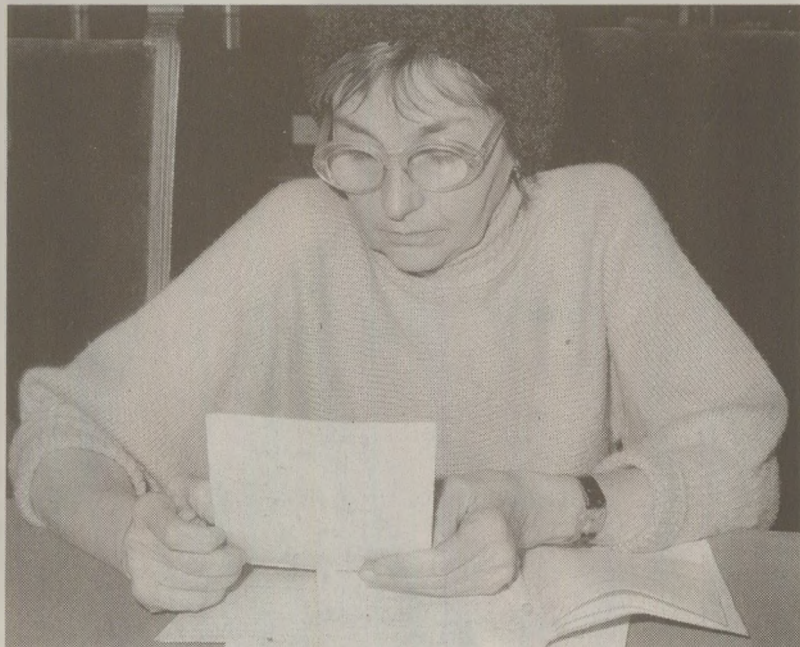
Asta a durat cincisprezece luni, fără întrerupere, până în seara de 21 decembrie, când milițianul a fugit de manifestanții care veniseră să mă caute.

Correspondența vă este reținută. Nu mai primiți absolut nici o scrisoare...

...exceptând scrisorile cu injurii și amenințări cu moartea, firește anonime.

Când ieșiți după cumpărături sunteți mereu urmărită, insultată de securiști.

În primele luni eram adesea urmărită de mai puțin de un metru distanță – mi s-a întâmplat chiar ca acela care mă urmărea să mă calce pe picioare! Îmi zăvăralem în față injurii, mai ales când mă opream și mă întorceam brusc ca să-i privesc în ochi și să le arăt astfel că protestez, că nu vreau să fiu urmărită de la o distanță atât de mică. Atunci proferau injurii, mă apu-

Portm de la cazul „Doina Cornea”, în februarie 1989 statul român a fost criticat de forurile internaționale pentru nerespectarea drepturilor omului AGERPRES

cau de haine, mă scuipau câteodată în obraz. Cât despre injuriile lor, nu le pot repeta, într-atât erau de grosolane. Și totodată mă amenințau cu moartea: „Miroși a hoit!”, „De mâna mea ai să mori!” etc.

Soțul meu, care e avocat și care s-a ocupat întotdeauna de aspectul legal al acțiunilor noastre, a depus de mai multe ori plângere împotriva modului în care eram tratată...

La miliție?
Nu, la Procuratura militară, de care depind cadrele Securității... Bineînțeles, nu s-a întâmplat nimic!

Și nu eram urmărită doar pe stradă. Eram și filmată, ni se înregistrau toate conversațiile... După căderea lui Ceaușescu mi s-au dat fotografii făcute fără să o știm dintr-un pod vecin, oricine ne intra în casă era fotografiat. Tot ce se spunea în casă la noi se înregistra.

După 22 decembrie, ziarul local a publicat fotografiile instalațiilor destinate supravegherii noastre. Era ceva enorm!

Eadevărat că atunci când ieșiți în oraș urmăriți dvs. încercau să ațâțe populația împotriva dvs.?

Da. Dar am reușit și să-i fac să plece, folosind exact aceleași procedee ca și ei. Odată, de pildă, mă duceam la unul din semnatarii scrisorii împotriva demolării satelor, poetul Teohar Mihaș, ca să mă asigur că n-a pățit nimic. Credeam că pot să scap de cel care mă urmărea intrând într-un imobil, dar când am ieșit am văzut că era tot acolo. A început să strige... „Sărți, hoata!” S-au strâns vreo cinci sau șase persoane.

„Uitați-vă, le-am spus, omul acesta e de la Securitate, priviți-l cu atenție, are ordin să mă urmărească peste tot”. Oamenii – era vizibil – erau tot mai montați împotriva lui și au început să-mi țină partea. În cele din urmă s-a retras înspre intrarea de unde tocmai ieșisem.

Mi-am continuat drumul, oamenii mă însoțeau, m-au întrebat cine sunt și din ce cauză sunt urmărită. Le-am răspuns că lup pentru drepturile omului. O femeie a ținut atunci să-mi povestească propriile necazuri, ca să o ajut cumva. Dar ne dădeam amândouă seama că, din păcate, îmi era cu neputință să o fac în situația în care mă aflam.

Nu v-ați temut niciodată de vreun „accident” sinistru, de felul celor pe care le pomeneam mai înainte?

Ba da. De fapt, chiar în ziua aceea. Căci, după acel incident, am încercat să mă duc totuși la Mihaș. A fost cu neputință! La fiecare încercare îmi ieșeau în față civili cu walkie-talkie. Așa că am renunțat – nu puteam să continui în felul acesta.

Dar, cum mă urmăreau și cu mașina. M-am gândit să mă întorc acasă luând-o pe o potecă de pe malul Someșului, foarte aproape de apă, pe partea

opusă cheiului. În ciuda terenului, relativ accidentat, mașina a venit după mine... Era o ceață deasă și nu se vedea picior de om pe potecă. Mi-a fost foarte frică. Mă gândeam că pe ceața aceea, fără nici un martor, puteau să mă străvească, să mă împingă în apă, să mă bătă. De fapt s-au mulțumit să mă urmărească la o distanță destul de mică.

Altă dată am făcut imprudența să-mi cumpăr un bilet la teatru. La întoarcere, seara, era întuneric bezna, nu mai era aproape nimeni pe străzi și, bineînțeles, nici un felinar. În România oamenii mergeau cu lanterne, ca să nu cadă pe străzi! Doar casa noastră, în tot orașul, era luminată a gîrno...

Se instalează un reflector, nu-i așa?
Mai mult chiar... nu se putea dormi fără să cobori transparentele!

Mă întorceam deci pe jos când, deodată, mașina care mă urmărea a început să urce pe trotuar, înspre mine: cobora ori de câte ori îi apărea în cale câte un copac și apoi iarăși urca – și asta pe vreo cinci sute de metri. Nu voiam deloc să le arăt că-mi este frică – erau, cred, doi sau trei în mașină – și încercam să nu grăbesc pasul... Simțeam că nu trebuie să fug și-apoi îmi repugna la maximum să le dau satisfacție. În cele din urmă, ajunsă la mine acasă, s-au oprit, au luat o piatră și-au aruncat-o spre mine.

Nu v-ați atins...
Nu, cred că încercam doar să mă înspăimânt. Sunt prea îndemânată ca să mă nimeresc atunci când vîrsă șintească bine.

CALENDARUL DE PERETE

CERUL ANULUI 1989

(Urmare din pag. 1)

La 3 februarie 1989, românii aveau să citească în calendarul de perete despre „Cerul anului 1989”. Un soi de previziuni astronomice care umplu astăzi ecranele televizoarelor sau paginile ziarelor și revistelor.

„Un nou an în calendarul vieții noastre, un nou tur al Pământului în jurul Soarelui, unul din cele aproape 4,5 miliarde pe care le face de când s-a născut. Un astfel de tur durează însă numai 365 de zile 5 ore 48m 46s. Este durata anului tropic sau astronomic. Momentul începutului acestui an, unic pe tot globul, a fost la 31 decembrie 8h50m, 4 UT. Anul civil a început însă, pentru fiecare fus orar, după ultimul minut al zilei de 31 decembrie. La câteva ore, mai exact la 1 ianuarie 23m, 9, Pământul a trecut prin periheliu. Contrar aparențelor, Pământul se află cel mai aproape de Soare în plină iarnă; este vorba desigur despre iarna din emisfera boreală.

În cealaltă emisferă, momentul trecerii prin periheliu coincide cu toilul verii. Aceasta este și explicația pentru care acolo verile sunt mai toride și iernile mai aspre decât în emisfera noastră. Peste o jumătate de an, Pământul va ajunge în punctul cel mai îndepărtat de Soare, la afeliu, în ziua de 4 iulie ora 14h,6. Pe tot parcursul traiectoriei sale el își păstrează axa de rotație înclinată față de orbită. Aceasta face ca să ne bucurăm de toate binefacerile celor patru anotimpuri, fapt necunoscut pe unele planete, de pildă pe Jupiter, unde axa de rotație este perpendiculară pe orbita sa. Primul și cel mai așteptat anotimp, primăvara, începe anul acesta la 20 martie ora 7h 28m,2. Din acel moment orele de întuneric cedează tot mai mult locul orelor de lumină, până la 21 iunie ora 11h 53m,0, când la cercul polar arctic Soarele nici nu mai apune, oferind spectacolul feerie al nopților albe. Toamna sosește la 23 septembrie ora 4h 19m,6. La 21 decembrie 22h 22m,0 începe din nou iarna în emisfera nordică, iar la celălalt cerc polar au loc alte nopți albe, cunoscute însă numai de marinarii care călătoresc pe apele traversate de acesta. Care va fi în 1989 poziția relativă a Pământului, Soarelui și Lunii, mai exact care vor fi eclipsele anului? Se știe că dacă planul orbitei lunare ar coincide cu planul eclipticii, atunci am avea în fiecare lună o eclipsă de Soare și una de Lună. La fiecare Lună Nouă, Luna s-ar afla exact pe linia Soare-Pământ și ar ascunde Soarele în spatele corpului său opac, producând eclipsă de Soare. La Lună Plină, Luna ar intra în conul de umbră lăsat de Pământ în partea opusă Soarelui. Are loc deci o eclipsă de Lună. Dar orbita Lunii este înclinată cu aproximativ 50 față de ecliptică, astfel că Luna nu

se află întotdeauna la cele două faze în planul eclipticii. Cu alte cuvinte, și Soarele, și Luna trebuie să fie în același timp în vecinătatea nodurilor lunare. Prima eclipsă totală a anului, de la 20 februarie, va fi o eclipsă totală de Lună. Pe teritoriul țării noastre, ea va putea fi urmărită după ora 17h 45m, când răsare Luna. Momentul fazei maxime are loc însă câteva minute mai devreme, la ora 17h 35m,4. Eclipsa totală se termină la ora 18h,15m, iar Luna iese complet din penumbră la ora 20h 41m,0.

Cealaltă eclipsă totală de Lună are loc la 17 august. Luna intră în penumbră la ora 8h 23m. Eclipsa parțială începe la ora 4h20m,7 iar cea totală la ora 5h20m,0. Faza maximă are loc la 6h08m,2. Eclipsa poate fi urmărită până la ora 6h23m, când apune Luna, după care se sfârșește și faza de totalitate. Fiind mai mică decât Pământul, conul de umbră al Lunii are diametrul mai mic decât al acestuia, astfel că umbra Lunii nu poate acoperi toată suprafața Terrei. Așa se explică de ce eclipsele totale de Soare pot fi văzute doar de pe zone destul de mici, cu diametre de cel mult 30 km. În afara acestor zone, din locurile unde cade umbra Lunii, pe o rază ce poate atinge și 4.000 km, se observă doar o eclipsă parțială de Soare. În celelalte locuri de pe Pământ nu poate fi observată nici o eclipsă. Acesta este și cazul țării noastre, în care nu pot fi urmărite eclipsa parțială de Soare din 7 martie și nici cea din 31 august.

Dintre planete, cea mai interesantă va fi desigur Venus. La începutul anului va fi admirată ca Luceafăr de dimineață, iar după conjuncția cu Soarele din 4 aprilie va răsări seara. Cea mai mare strălucire (-4,4) o va avea spre sfârșitul anului, la 14 decembrie. Un spectacol astral foarte frumos poate fi admirat la 23 mai, în timpul conjuncției lui Venus cu Jupiter, și la 23 iulie, la conjuncția Luceafărului cu Marte. Spre sfârșitul anului, la 15 noiembrie, ziua conjuncției cu Saturn va apărea pe cer în aceeași zonă cu acesta. Marte este mai bine observabil în acest an, la început, în prima parte a nopții, el apunând după miezul nopții. După conjuncția planetei cu Soarele de la 29 septembrie va apărea pe cer înainte de răsăritul Soarelui spre orizontul estic. Strălucitorul Jupiter va domina cerul lunilor ianuarie și decembrie. Nu poate fi observat în jurul datei de 9 iunie, când se află în conjuncție cu Soarele. În schimb, în timpul verii, mai ales în jurul lui 2 iulie, data opoziției cu Soarele, poate fi observată deosebit de bine cealaltă planetă strălucitoare, Saturn. Celelalte planete pot fi urmărite numai cu un binoclu sau cu o lunetă.”

Calendar 1989
3 februarie

„Acceptați o convorbire cu taxă inversă?”

Era o adevărată aventură pentru locuitorii satelor României să-și sune radele aflate la oraș. Telefoane nu se găseau oriunde. Cine avea ceva urgent de comunicat trebuia să meargă la poștă. Unele sate nu aveau, Poșta, telefon și telegraf” cum era titlatura pe atunci și, mai pe bicicletă, mai cu căruța sau făcând autostopul cu vreo mașină de ocazie, oamenii se deplasau în localitățile învecinate care erau, „dotate” cu astfel de tehnologii. La poștă, în orice sat, ajungea ziarul Știința. Era distribuit pe la școli și pe la Consiliile Populare, cum se numeau primăriile pe atunci. Dar seoseau ziare mai multe, așa că oricine mergea să dea un telefon la oraș putea să se pună la curent cu informațiile care se regăseau în cotidian în ziua respectivă. Dar, până să citești ziarul, mergeai să discuți cu telefonista. Comunicai numărul de telefon pe care doreai să-1 apeleze telefonista de serviciu. Dacă nu-l aveau, îl afla aceeași. Trebuia să ai răbdare în timp ce respectiva angajată, cu un tablou de comandă în față, încerca să ia legătura cu colegii de la județ. Indiferent unde sunai, toate treceau pe la județ, „Giurgiu”, „Giurgiu”, spunea insistent telefonista, pe un ton nazal, în timp ce „mănuia” zeci de cabluri speciale de comunicații. Într-un final, gătura era creată. Trebuia să fii cât mai atent și să intri repede în cabina indicată. „Cabina 1”, „Cabina 4” etc., și se adresa pe același ton. Intrai repede, inchideai ușa și vorbeai. Trebuia să spui repede ce dorești să comunici radei căutate. Cu ușile închise și cu palma pe urechea, „liberă” încerca să faci abstracție de tipetele celui care vorbea în cabina alăturată. El de deale tale, pentru că legăturile erau atât de slabe, încât doar tipând reușea să te faci auzit la celălalt capăt al firului. Uneori pe fir mai intervenea telefonista. Pe același ton te întreba: „Vorbiți?”, deși știți foarte bine ce faci. La finalul convorbirii mergeai și plăteai. Nu era atât de scump, dar faptul că reușea să

„Vorbiți? Vorbiți?... Da, tovarășă, vorbim!” AGERPRES

comunica, deh, era mare lucru! Asta când radele aveau telefon acasă. Dacă nu, se ducea la avis. Îți dădeai întâlnire pe fir a doua zi, la o anumită oră. Rudele sau cunoștințele mergeau la poșta din localitatea lor, după cum erau anunțat prin mandatul telefonic. Telefonista suna din nou la județ și cei de acolo te puneau în legătură cu persoana căutată. Îți răspundea dintr-o altă cabină de la poștă, „Alo!”, iar vocea telefonistei te „veghea”: „Vorbiți?”.

Cum era să fii telefonistă pe vremea aceea am aflat de la Geta Crăciun, din Cîlbița, județul Buzău. A fost angajată a oficiului poștal local și își aduce aminte de parcă a fost ieri cum deșurtea o tură la centrala telefonică. Avea un panou plin de fișe – niște cabluri cu cap metallic, colorate – pe care le introducea în dreptul fiecărei linii corespondente cu diferite localități. „Convorbirile erau în funcție de zona în care se situau cei doi care doreau să aibă legătură. În zona 1, cea mai apropiată, se taxa cu 9 lei primele trei minute de apel, convorbirile din zona II costau 5 lei minutul, iar cele din zonele III și IV, câte 7,50 lei minutul. Lucram în turne, eram mai multe tele-

foniste, tura dura opt ore, astfel încât era cineva nonstop de serviciu. Fosta telefonistă avea un salariu de 1.800 de lei, ca începătoare, o gramădă de bani vremea aceea dacă ne gândim că un drum cu autobuzul până la oraș costa 8 lei, iar un kilogram de zahăr, de exemplu, era 10 lei!”, și-a mai amintit ea. Acum lucrează la un atelier de geamuri și parbrize din Buzău.

Pe când era studentă în București la Facultatea de Geodezie, Topometrie și Cadastru Funciar, Daniela B. își amintește cum vorbea la telefon cu părinții ei în Alba. Pentru că gazda ei nu avea telefon, era nevoită să meargă la Palatul Telefoanelor, pe Calea Victoriei, să comande la centralistă o convorbire cu taxă inversă. „Alo, Alo, Petrești!, Petrești! Casa B.? Vă caută Bucureștiul. Acceptați o convorbire cu taxă inversă? Bine, rămâneți pe fir, să nu încheiați!” Apoi, către studenta care se plimba nerăbdătoare prin sală: „Petrești!, la cabina 4, aveți legătură!”.

Toți ochii din sală se îndreptau învidioși spre cabina 4. „Alo, mama, eu sunt, da, totul e bine aici. Voi ce faceți?”

Luminia CIOBANU
Daniela ȘONTICĂ

RADIOGRAFI CULINARE

Nuntă la cantină!

Tânăr să fii și să vrei să te căsătorești. Din punct de vedere organizatoric și acum este o problemă, dar cu mulți ani în urmă era un adevărat calvar.

Însă lucrurile se puteau aranja mai ușor dacă erai angajat la o întreprindere care avea cantină. Discuții cu șeful cantinei, „câdeai cu el la pace” și era de acord, apoi alegea personalul și puneai la punct toate detaliile, după care te trimitea să faci formele pe cale ierarhică. Făceai o cerere către director, dar mai întâi o-șemna președintele de sindicat, după ce scria mare „De acord” și te felicita. Directorul scria și el „Da”, semna, te felicita, apoi te duceai la contabilitate, lăsa cererea, te felicita toți, și se făcea o notă către casierul care-ți încasa banii, îți elibera o chitanță și te felicita. De aici, felicitat de toți și fericit c-ai reușit, te duceai cu chitanța la cantină apoi vedeai detaliile cu șeful.

Ei, uite așa a reușit un prieten al meu, inginerul Gigi Adamescu, să facă nunta la cantina întreprinderii și, întrucât mireasa, colega noastră, ingineră Mihaela Costea, era puțin gravidă și sorocul era aproape, aveau la dispoziție doar zece zile. Așa că membrii celor două familii, toți colegi de-a noastră, s-au pus pe treabă. O parte a familiei a mobilizat colegii ai ambelor tabere, prin împărțirea de invitații, să participe la fericitul eveniment. Oaltă parte, mai nevăzută, s-a ocupat intens de procurarea și prepararea mâncărurilor și a băuturilor.

Bogdan, bucătar și șeful cantinei de mai bine de 20 de ani, om cu multă experiență, a coordonat toată organizarea, de la întocmirea meniului până la numirea invitaților de onoare. Lângă cantină, la o străduță distanță, se afla o biserică frumoasă, așa că Bogdan împreună cu nașul și cu sorocul mare s-au dus și au aranjat cununia religioasă pentru ziua de duminică. Deci vineri cununia civilă și o parte dintre invitații mergeau acasă la tine-rei să ciocnească un pahar, urmând duminică să participe cu mic, cu mare, la nuntă.

Evenimentul civil a avut loc! Toți erau fericți și implicați în marea aventură a nunții. Încă de sâmbătă seară, partea invizibilă a familiei și-a făcut simțită prezența prin transportul și depozitarea băuturilor, salamurilor, sarmalelor, prăjiturilor, cozonacilor și torturilor. Duminică dimineață s-au prezentat doi băieți, care se ocupau în mod normal de instalația audio a sălii de spectacole a întreprinderii, și au pus la punct aparatul, precum și rolele cu benzile magnetofonului sorocului mic.

Curând apără și taraful întreprinderii, mai puțin Lucian, acordeonistul, care se afla acasă la mireasă. Timpul a trecut și pe strada dinspre birou, sericai își făcuseră apariția câțiva copii, urmași de alaiul nuntașilor, în lălia acordeonului care omora „la-ți mireasă ziua bună!”. La intrarea în sala cantinei, toți nuntașii se bulucă și scoteau exclamații de admirație vizavi de modul plăcut în care fusese ornată sala și aranjate mesele. Găleata cu apă pusă la intrare era pe jumătate plină cu monede și, la ultimul intrat (deocamdată), ușa s-a închis și petrecerea a început. Fiecare s-a așezat după cum stabilise staff-ul, adică la masa mare, cea de la protocol, erau mirii, nașii și socrii, iar la celelalte, în raport de rang și relații cu familiile, se aflau invitații, câte patru la o masă.

După antreuri, țuici de Pitești, câteva coniac și valsul mirilor, unele mese s-au grupat după criteriul simpatilor, și nunta a intrat pe făgaș normal. Fericți, socrii se agită și verifică dacă toți mesenii erau mulțumiți, eventual schimbău o furculiță ruginită cu una din inox sau o farfurie prea ciobită cu una intactă, cu scuzele de rigoare. Curând apărură și cafele! Cafea adevă-

rată, cinci kilograme, procurată de nașul într-o delegație la Timișoara.

La sarmale toți au fost încântați și chiar s-au bisat unele porții, punând la lucru suplimentar fetele care serveau. Coafate și îmbujorate de fard, demonstrau că pot arăta și bine, nu ca de obicei, când serveau la program. Vinul își făcea loc, alunecând pe gâturile însetate, sporind roșeața din obraji. Sticlele de apă minerală, rece ca gheața, potoleau căldura. Cafeaua ajută digestia și stimula la dans. Tineretul țopaia, iar partea audio – și taraful, din când în când – făcea un zgomot infernal, tulburând liniștea străzii.

Într-un moment de scurtă oboseală, se făcu simțit un iz, mai apoi un miros, ba chiar un fum diafan de fripturi! Ah! Ce divin!, exclamau unii de încântare și poftă. Bogdan își căteva clipe ca să cerceteze atmosfera și, parcă, numără mesenii. Fripturile începură să apară pe mese, iar molfălaia generală reduse la tăcere și taraful care „servea și ei”. Vinul și câteva beri ungeau gâturile. Moleșala îi cuprinsă și picioarele începură să se întindă pe sub mese. În acalmia creată, șeful de la Secția IV-a, inginerul Vică Sandu, constată: „La, uite, băl Parcă am fi la cantină în cursul săptămânii! Da, numai TESA personalul A, uite și vreo doi-trei șefi de echipă, de la a III-al Aaaa, salu «Sindicat!»”, mai zise și dădu mâna cu președintele, care trecuse să verifice situația.

Alte rânduri de cafea, berici și vin. Difuzoarele începură iar să bubeie, amestecând „tesele” tinere de la toate secțiile. Șefii, plini de mâncare și băutura, uniră trei mese și începură o discuție „Sindicat” trebuia să recupereze, pentru că lipsise ceva timp. La prima pauză muzicală, una dintre neveste, șefa la a III-a, se întoarce la masă și strigă la ei: „Mă, băieți, ce-i aici, se dintă de producție? Hai! Băgați niște bancuri, că vrem să ne simțim bine!”.

„Sindicat” se ridică și jură: „Pe osul meu de la cantină!”, stărnind hohotele celor din jur. Și băgară bancuri, amănând discuția pe a doua zi la opt. A venit vremea dulciurilor și primul căsăpăit a fost tortul mirilor. Tăiat și îmbucătățit, a dispărut ca prin farmec. Au apărut platurii cu felii de tort, cozonac, fursecuri și alte prăjituri delicioase. Înfruptarea a fost generală și satisfacția pe măsură. Apa minerală era pe sfârșite, vinul pe ducă, iar într-o sacoșă erau două sticle cu coniac dosite. Pentru căpăcirea șefimii, care abia aștepta să se retragă în intimitatea biroului unuia dintre ei.

Gata! S-a dat marșul, mirii se retrăgeau. Toată lumea, plăcurile pe masă! Ca la comandă, au început, după puteri, să se îmbrace, dar nu înainte de a depune plicul. Unii îl dădeau personal nașului, care le mulțumea și se fasoala la felicitările primite. Curând, mesenii au plecat, fetele care au servit au început să strângă și să aranjeze mesele în pozițiile inițiale. Farfurile și tacămurile erau spălate și inventariate rapid, fetele de masă erau schimbate cu cele obișnuite, în pătrățele albe și roșii. Bogdan, fericit că nu s-a petrecut nici un incident, supraveghea demontarea instalației audio și calabalacul tarafului.

Familia și nașii au numărat banii și, mulțumiți de rezultatul adunării, au cinstit cum se cuvine pe Bogdan, pe fete, taraful și pe băieții de la stație. Toată lumea era mulțumită! Abia a doua zi aveau să apară bărfele! Bogdan frânt de oboseală, după ce a pus lacătul la cantină, s-a prăvălit într-un taxi, dispărând în noapte. Liniștea s-a așternut iar peste străduța din cartierul muncitoresc.

A doua zi, două ghirlande uitate la o fereastră și aspectul mulțumit al fetelor care serveau la mesele amintite de petrecerea din seara precedentă. În rest, cantina își recăpătase aspectul și rostul.

Veronica BECTAȘ

Scoarță de nucă

Ingrediente: 3 ouă, 100 g făină, 200 g zahăr pudră, 200 g nucii tăiate fin, zahăr tos pentru ornat și făină pentru tapetat tava.

Preparare: Se freacă gălbenușurile cu zahărul până se albește, se adaugă făina câte puțin și nucile. După omogenizare, amestecând ușor, se înglobează albușurile bătute spumă tare. Într-o tavă tapetată cu făină se toarnă compoziția și se dă la foc potrivit 15 minute. Se scoate și, fierbinte, se presară cu zahăr tos și se tale după dorință.

DIN BANCOTECA „EPOCI DE AUR”

Securistul nostru, glumețul nostru

(Urmare din pag. 1)

Glumele fără perdea (mai ales fără perdea... politică!) zburdau în voie și, de aici, cele mai multe intrau în folclorul lumii gazetărești.

Se mai întâmpla ca să se afle printre noi colegii de la alte redacții, că doar „știință și tehnică” era tot la etajul III, la care se alipeau alți fărtați de meserie veniți cu deconturi sau cu alte dăvaveri pe la Editura Știința. Editura la care lucrau și mulți oameni de bine și cu mare chef de glumă. Asta ca să nu mai vorbesc despre colaboratorii externi ai ziarului, care, după ce adăstau la casierie spre a-și încasa, „drepturile de autor”, veneau, la o cafea și o țigare, la bufet și, după aceea, în biroul zis și

lăneea lanca, după numele culegului nostru de la documentare.

Printre aceștia s-a nimerit și un anume colaborator, cred că de la SLS (acronimul pentru Supplementul literar-artistic al Științei Tineretului), băut bun și filotim, care se alipise de grupul nostru curat ca marca de scrisoare. Azi așa, mâine așa, până când, într-o zi de luni, nepomenim că ne caută omul, și nu, zor-nevoie cum că vrea să facă cinstel la Hanul Prahova. Fiindcă, uitasem să vă spun, la Hanul Prahova era adevărata noastră agoră umoristică. Aici, pe teren neutru, ne întâlneam, la aceeași masă, ziarști din toată hardughia de arhitectură stalinistă și ne deducem la câte o poveste a vorbei. De câte una mare (votcă cu

sirop) se mai găsea prin funduri de buzunare, iar la o adică, fânul era băiat salon și ne făcea păsiure, până la acord, fără să se lase prea mult rugat.

Mergem, prin urmare, câțiva băieți fără prejudecăți cu „donatorul”, luăm loc la masa noastră de pe terasa Hanului Prahova și ne așternem la consumație. La un moment dat, nu mai știu cui îi vine ideea să îl întrebe pe generosul nostru conviv de unde ni se trage această dărnicie nesperată. – Domnule – răspunde omul – nu vreau să mi-o luați în nume de rău, dar zău că vă sunt foarte îndatorat. După care, văzând că vorbele astea nu ne alungaseră îndoiala, a reluat, de data asta pe un ton mult mai decise: – Dumneavoastră nici nu știți cât

bine mi-ați făcut. – ???

– Da, așa cum vă spun, mi-ați făcut un bine pe care nu știu cum să vi-l răsplătesc. Uite ce s-a întâmplat: mie mi-au dat de curând locuință, fiindcă, deși eram înсурat de ani buni, nu reușeam să am și eu casa mea. Până la urmă mi-au dat un apartament prin Ferentari, nu e nici prea-prea, nici foarte-foarte. Sâmbătă seară au făcut petrecere „de casă nouă” vecinii de palier. Ne-au invitat și pe noi, dar, sincer să fiu, nu cunoșteam pe nimeni și ne simțeam cam ai nimănu. Până când, nu am avut de lucru, și am spus niște bancuri, știți de care?, din cele pe care le-ați spus dvs. sâmbătă la cafea. Ei, de-atunci am devenit vedeta serii.

Am în agendă o gramădă de numere de telefon, bașca invitațiile de vizite și de ieșit la spritură cu unii sau cu alții.

Judecând după apărinderea fetei și după licărirea ochilor, nici nu era prea greu de ghicit că „poanta-bombă” abia acum urma să vină:

– Deci, cum vă spuneam, au fost toți topiți după bancurile mele, de fapt după bancurile pe care le-ați spus dvs. alaltăieri. Da! Mai ales unul, despre care am aflat abia după aia că e colonel de Securitate, ăla dom’le s-a tăvălit pe jos de râs. Ce mai? Era să se înecă de atâta plăcere. Pur și simplu nu mai scăpam de el, nu m-a lăsat până nu i-am spus și lui de la cine știu bancurile ăstea.

Șerban CIONOFF

RESTITUIRI

La Moscova se vorbea despre posibile „explozii de nemulțumire” în România

La data de 1 februarie 1989, Institutul de Studii Internaționale Economice și Politice din cadrul CC al PCUS și Comisia Bogomolov, i-au înaintat lui Aleksandr Iakovlev, consilierul lui Mihail Gorbaciov pentru politică externă, două memorandumi: „Despre strategia relațiilor cu țările socialiste europene”; „Schimbările din Europa de Est și impactul lor asupra URSS”.

Alexandr Iakovlev a fost aliatul lui Gorbaciov și unul dintre arhitecții politicii de glasnost. A condus Comisia pentru investigarea crimelor stalinismului până în octombrie 2005. A scris prefața ediției ruse a „Cărții Negre a comunismului”.

Memorandumul „Strategia relațiilor cu statele socialiste europene” arată că „partidele comuniste înființate de URSS pe model stalinist în statele eliberate de Moscova sau cu participarea ei și-au epuizat rolul.” Despre România se spune în memorandum: „În România domina încă atmosfera opresivă a cultului personalității lui Ceaușescu. Încercând să izoleze țara de influența noastră, el caută acum să se imbrace în hainele luptătorului pentru puritatea socialismului. Sunt posibile ceva explozii de nemulțumire în țară, dar în prezent este puțin probabil ca acestea să se răspândească. Cel mai probabil este că situația se va schimba doar după plecarea lui Ceaușescu, care ar putea fi însoțită de evenimente dureorase.”

Raportul Comisiei Bogomolov, memorandumul „Schimbările din Europa de Est și impactul lor asupra URSS”, începe cu o caracterizare generală a proceselor social-politice declanșate de criza sistemului comunist în țările lagărului sovietic european, subliniind simptomele erodării accentuate în domeniile economic, politic și ideologic. Țările comuniste sunt împărțite în două categorii: țări în care criza a izbucnit deja la suprafață (Polonia, Ungaria și Iugoslavia) și țări în care criza are o dezvoltare latentă (Cehoslovacia,

România, RDG, Bulgaria), dar cu atât mai periculoasă. Principala problemă pentru gestionarea crizelor – generate de semnalul dat de perestroika moscovită – era blocajul pe care îl manifestă partidele comuniste din aceste țări: „Partidele conducătoare întârzie în mod cronic și negativ în reacția necesară la cursul evenimentelor socio-politice. Nici unul dintre ele nu s-a dovedit până acum capabil să preia inițiativa.”

În al doilea rând, crizele dezvoltate în țările comuniste europene creau un pericol major pentru interesele URSS, în condițiile în care Institutul de Studii Internaționale Economice și Politice estima că URSS nu-și mai poate permite să intervină militar în această zonă și va trebui să accepte anumite schimbări generate de criză, misiunea principală a Moscovei fiind aceea de a controla procesul de schimbare și de a-l limita la conceptul gorbaciovist de „reînnoire a socialismului”. Memorandumul face o evaluare a șanselor de schimbare pentru Polonia, Ungaria, Iugoslavia, Cehoslovacia, România, RDG și Bulgaria.

Iată textul integral dedicat evaluării șanselor României de schimbare a regimului Ceaușescu: „România

1. Scenariul favorabil: Au loc schimbări la nivelul conducerii țării. Drept rezultat, Ceaușescu este înlocuit de politicieni rezonabili, capabili de înțelegerea situației și de a pune în practică ideile reformelor radicale ale reînnoirii socialismului. Există precondiții favorabile în România pentru folosirea relațiilor de piață, pentru o restructurare relativ dinamică și o modernizare a economiei, însoțită de o liberalizare a inițiativei economice, precum și pentru crearea unui multi-sector al economiei competitive.

2. Scenariul blocajului la mijlocul procesului: Se menține actuala conducere a țării sau continuarea actualii politici. Dacă re-

sursele eliberate pe măsură ce datoria externă este plătită sunt folosite pentru a reduce tensiunile sociale, atunci este posibil să fie menținută stabilitatea politică generală pentru o perioadă de timp, simultan cu persistența problemelor politice ale țării și cu perspectiva rămănerii în urmă în progresul științific și tehnic.

Dacă, totuși, conducerea alege să ignore sarcina de a îmbunătăți standardele de viață ale populației și abate resursele eliberate pentru realizarea unor noi proiecte ambițioase, o explozie socială nu poate fi exclusă. În cazul în care procesul de reînnoire aflat în curs în alte țări socialiste nu demonstrează fezabilitatea politicii de reformă, poate apărea pericolul unei orientări decisive a țării în direcția Vestului (incluzând ieșirea sa din Tratatul de la Varșovia), având în vedere faptul că populația a ieșit de sub influența valorilor socialiste și a fost crescută în mod tradițional în spiritul comuniunii cu lumea latină (romanskii). Sprijinul material și financiar venit din Vest, foarte probabil dacă se produc schimbări reale, se poate dovedi foarte eficient într-o țară care procesează o cantitate apreciabilă de resurse naturale și economice.

Deoarece regimul nu și-a consumat încă resursele și a acumulat recent experiența combinării unor măsuri represive cu manevrele subtile pentru a menține stabilitatea, al doilea scenariu pare a fi mult mai probabil. În favoarea sa vine nivelul relativ scăzut al conștiinței naționale și absența unei opoziții organizate în România. În același timp, o iraționalitate evidentă a politicii actualei conduceri produce o nemulțumire crescândă nu numai la nivel inferior, dar și în rândurile elitei. De aceea, nu poate fi exclusă posibilitatea unei schimbări «la vârf».

Articol preluat de la Agenția INFOMINA

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Imobilizările de vagoane, cu... trena de risipă, trebuie ferm lichidate!

După cum e cunoscut, transporturile pe ocazia sporite și inutile cheltuieli atunci când, din cauza unor lacune organizatorice, de ordine și disciplină, ele nu se derulează în mod normal, adică ritmic, fluent. Pornind de la păgubitoarele imobilizări ale vagoanelor de marfă, pentru care numeroase întreprinderi au plătit, anual, penalizări sub formă de locații, ziarul Drapelul roșu a inițiat cu trei ani în urmă o cuprinzătoare anchetă sub genericul „Cum se pierd milioanele...”, luând în obiectiv cauzele ce duc la asemenea locații, insistând asupra modalităților prin care pot fi diminuate și chiar lichidate. Astfel de aspecte au mai fost inserate în ziar, în mai multe rânduri, deosebit de la început de an, acțiune urmată de rezultate notabile. Pierderile și neajunsurile care se referă la anul trecut le descriem acum, în urma unei noi anchete, avându-i ca interlocutori pe ing. Alexandru Boer, șeful Diviziei comerciale, ing. Con-

stantin Stroeie, șef coordonator al R.C.M. Timișoara, ing. Mihai Spiridon, șeful Secției expediție-camionaj-mecanizare, și Marin Dogeanu, consilier juridic în cadrul Diviziei comerciale, Regionala C.F. Timișoara.

Cea mai elocventă dovadă că această problemă, deloc ușoară, poate fi soluționată, o oferă întreprinderea mecanică Timișoara. Dacă înainte unitatea se situa pe unul dintre primele locuri ale „clasamentului” imobilizărilor, de câțiva ani acest capitol a fost cu desăvârșire lichidat. Un alt exemplu îl constituie, de doi ani, și întreprinderea „Electrotimis”. De reținut, totodată, că, prin măsurile stabilite, aproape toate întreprinderile timișene cu pondere mare de transport pe calea ferată au lucrat mai bine în 1988. Iată doar câteva argumente în acest sens. Comparativ cu anul precedent, întreprinderea de detegenti a redus imobilizările cu 12.525 vag./ore, C.P., „Solventul” cu 41.578

vag./ore, T.A.G.C.M.T. cu 37.525 vag./ore, „Electromotor” cu 27.402 vag./ore. De menționat că unitatea care deține primul loc pe județ la valoarea penalizărilor pentru locații se situează abia pe poziția 8 la nivelul Regionalei C.F. Dar acest fapt, imbucurător într-un fel, nu poate sub nici un motiv liniști, din moment ce – ca urmare a reglementărilor stabilite prin Decretul 311/1987, care prin majorările progresive de penalizări urmărește tocmai stimularea interesului pentru diminuarea imobilizărilor – sumele reprezentând locațiile pe total județ au fost mai mari cu 6.520.467 de lei față de anul precedent.

Asadar, o concluzie elocventă, ce îndeamnă la necesitatea conlucrării mai strânse între organele CFR și unitățile economice beneficiare.

Anchetă realizată de Gavril MĂLAI, Drapelul roșu, jud. Timis, nr. 13681 din 1989

anunțuri

VĂNZĂRI
Amplificator chitară 100 W, LAB SERIE S, tobe electronice dinamice Yamaha DD-5.
Acordeon Scandali 120 bași, cu musette nou. Aștept provincia.
Schiuri fond agrement Laipe Cross Country, ghete imblănite Botas nr. 42-43 cu fixări spate și bețe Exel 140 cm.
Cojoc damă, haină imitație leopard, piei capră, căciuli astrakhan, îmbrăcăminte damă, bărbătească, salonaș vienez.

amintiri

Stațiile PECO, unica sursă de aprovizionare cu benzină a românilor în 1989

tv 3 februarie 1989

19:00 Teledrum
19:25 Tezele și orientările formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu – program de muncă și acțiune revoluționară. Dezvoltarea economiei socialiste – baza ridicării nivelului de trai.
Redactor Alexandru Popescu
19:45 România în lume. Documentar.
Redactor Mihai Caranghel
20:05 Înalta răspundere patriotică, revoluționară a tineretului pentru viitorul României. Temeiurile mândriei de a fi tânăr muncitor în România socialistă.
Redactor Cristian Unteanu
20:25 Copiii cântă patria și partidul. Program literar-muzical-coregrafic susținut de formații artistice

pionierești laureate ale Festivalului național „Cântarea României”.
Redactor Eugen Patriche
20:45 Perfecționarea învățământului pe coordonate de calitate – oglindă a aspirației patriei spre progres și civilizație.
Redactor Ion Chițulescu
21:05 Omul și sănătatea. Riscurile automedicăției.
Redactor Melania Coman
21:25 Univers, materie, viață. Emisiune de educație materialist-științifică. Din tainele naturii. Producție a Televiziunii din Republica Socialistă Cehoslovacă.
Redactor Ștefana Bratu
21:50 Teledrum
22:00 Închiderea programului

vremea

Vremea a fost caldă, iar cerul mai mult senin, exceptând regiunile vestice, centrale și de nord, unde a fost mai mult noros și au căzut precipitații slabe, sub formă de burniță, ploaie, lapoviță sau ninsoare. În celelalte zone, precipitații cu totul izolate. Vântul a suflat slab până la

moderat, cu intensificări locale în sud-vestul țării și izolat în restul teritoriului din sector predominant sudic, precum și la munte, din sector vestic. Temperaturile au fost cuprinse între minus 6 și plus 12 grade, mai ridicate în sud-est. Pe alocuri s-a produs ceață.

Paraguay, sfârșitul unei dictaturi anticomuniste

La 3 februarie 1989, o lovitură de stat punea capăt celei mai longevive dictaturi pe care o cunoscuse până atunci America Latină: după 35 de ani de putere absolută, Alfredo Stroessner era debarcat de la conducerea Paraguayului. Vântul schimbărilor democratice sufla și în afara lagărului socialist. În patru decenii de război rece, totalitarismul și teroarea nu fuseseră monopolul unei singure tabere. Sprijinite de Washington, dictaturile anticomuniste sud-americane rivalizaseră în materie de crime și abuzuri cu stalinismul cel mai sângeros.

Lovitura de stat din Paraguay prefigura din multe puncte de vedere soarta regimului Ceaușescu. La fel ca și liderul de la București, Alfredo Stroessner refuzase să se schimbe o dată cu timpurile, chiar dacă, în jurul său, lumea se transforma din temelii. Statele Unite nu mai tolerau practicile pe care altădată le încurajaseră discret. Vechii săi aliați din America Latină adoptau, la presiunile Washingtonului, reforme democratice. În Argentina, Brazilia și chiar în Chile viața politică se liberaliza accelerat.

Stroessner nu era, însă, dispus să renunțe la statutul de conducător omnipotent al Paraguayului. Numai forța armelor l-a putut îndepărta pe cel supranumit „El Excelentísimo”. Lovitura de stat a fost condusă de generalul Adreas Rodriguez, cunoscutul dictatorial (fiica lui Rodriguez era măritată cu unul dintre fiii lui Stroessner). Conspiratorii planiseră să-l aresteze pe președintele locuința amantului său, unde securitatea era mai puțin drastică. Averitizarea în ultima clipă, dicitatorul s-a întors în grabă la palatul prezidențial de la Asuncion. Peste 500 de militari au murit în timpul asediului care a urmat.

Alfredo Stroessner a fost în cele din urmă capturat, dar i s-a permis să părăsească țara. A găsit refugiu în Brazilia, unde a rămas până la sfârșitul vieții. Cerele ulterioare de extrădare au fost respinse. Și totuși, puțini dic-tatoriali ai secolului al XX-lea au avut un palmares la fel de sângeros.

Totalitarism capitalist

Născut în 1912, într-o familie bogată, Alfredo Stroessner a cunoscut primele succese ca militar. În 1948, devenea cel mai tânăr general din toată America de Sud. În 1954, președintele Tomas Romero l-a numit comandat al forțelor armate paraguayene. Câteva luni mai târziu, Stroessner prelua puterea, instaurând o dictatură care avea să dureze 35 de ani.

După 35 de ani de dictatură, Alfredo Stroessner a fost debarcat de la conducerea Paraguayului, primul-lovitură de stat AFP/MEDIAFAX

Sub pretextul pericolului comunist, noua președinție a instituit imediat starea de urgență, suspendând astfel drepturile constituționale și libertățile civile. Din cinci în cinci ani, drastică. Securitatea în ultima clipă, dicitatorul s-a întors în grabă la palatul prezidențial de la Asuncion. Peste 500 de militari au murit în timpul asediului care a urmat.

Pluralismul politic era privit ca un atentat împotriva siguranței naționale. Partidul unic, „Colorado”, nu avea nimic de invidiat partidelor comuniste din Europa de Est. Apartenența la această formațiune devenise obligatorie pentru oricine spera la cea mai neînsemnată ascensiune profesională. Ba chiar și accesul la asistența medicală gratuită era rezervat doar membrilor de partid.

În 1962, la presiunile Washingtonului, Alfredo Stroessner a acceptat să legalizeze, de formă, alte câteva formațiuni politice. A fost, însă, doar o mascaradă, menită să închidă gura criticilor din Occident ai regimului. În realitate, abuzurile de putere deveneau din ce în ce mai aberante.

Deși, în anii '70, Paraguayul a înregistrat cea mai spectaculoasă creștere

economică din regiune, corupția endemică afecta dramatic nivelul de trai al populației. Prosperitatea se propaga numai pe canalele controlate de favoriții președintelui.

Regimul Stroessner nu făcea nazuri nici când era vorba de „bani negri”. Paraguayul a devenit în scurt timp paradisul contrabandistilor și al traficanților de arme și de droguri. Dar și un sanctuar pentru criminalii de război nazisti. Doctorul Joseph Mengele, celebrul „Înger al morții” de la Auschwitz, a găsit aici refugiu. Alți dictatori sud-americani, căzuți în dizgrație, au primit protecția lui Stroessner: Juan Peron din Argentina și Anastasio Somoza din Nicaragua.

La fel ca toate regimurile totalitare, dictatura lui Alfredo Stroessner se baza pe un vast și feroce aparat represiv. Timp de 35 de ani, Paraguayul a fost menținut într-o perpetuă stare de asediu, într-un climat de teroare paralizant.

Și în materie de „cult al personalității”, Paraguayul lui Stroessner putea concura cu brio cu orice dictatură comunistă. Nu era egalat nici măcar în România lui Nicolae Ceaușescu.

Portretele președintelui paragua-

yan impodobeau nu numai pereții instituțiilor publice, ci și saloanele locuințelor private. Chiar și membrii așa-ziselor partide de opoziție aflușau în case fotografiile marelui conducător al națiunii. Un oraș primise numele lui „El Excelentísimo”: Puerto Stroessner (azi, Ciudad del Este).

Operațiunea „Condor” și „Arhiva terorii”

În ciuda încălcărilor flagrante ale regulilor democratice și ale drepturilor omului, regimul Stroessner s-a bucurat multă vreme de sprijinul autorităților din Statele Unite. Aceștia luau foarte în serios pericolul expansiunii comuniste în America Latină, mai ales după victoria revoluției lui Fidel Castro în Cuba.

Decât să permită Moscovei să câștige teren în fieful tradițional al SUA, Washingtonul prefera să închidă ochii în fața abuzurilor și atrocităților comise de aliații prea puțin ortodocși. Ba chiar să încurajeze, neoficial, asemenea practici.

CIA a contribuit activ la crearea unei vaste rețele represive transfrontaliere, în cadrul căreia colaborau serviciile secrete din Argentina, Bolivia, Brazilia, Chile, Paraguay și Uruguay. Misiunea – Anihilarea oricărei mișcări de opoziție la guvernare. Prin orice mijloace, de la tortură, la execuții sumare. Acest pact infam a purtat numele conspirației „Operațiunea Condor”.

În Paraguay, teroarea devenise realitate cotidiană. Senatorul Carlos Levi Rufinelli declara, în 1975, pentru New York Times: „Am fost arestat de 19 ori. În șase rânduri am fost torturat. De cele mai multe ori nu am fost de vor de la mine. Nici măcar ei nu știu ce vor de la mine. Dar, după ce îți bagă ace sub unghii, le spui orice, denunți pe toată lumea. Și apoi ei îți zic: „Vezi, ne-ai mințit tot acest timp”.

Amplorarea represiunii a putut fi evaluată abia în 1992, când doi cercetători paraguayeni au descoperit într-o secție de poliție dintr-o suburbie a Capitalei Asuncion o adevărată arhivă a terorii. Bilanțul era șocant: 50.000 de persoane asasinat, 30.000 de „disparați” și peste 400.000 de deținuți politici.

Alfredo Stroessner nu a plătit nicodată pentru faptele sale. Spre deosebire de Nicolae Ceaușescu, a supraviețuit loviturii de stat care l-a măturat de la putere. Și-a petrecut restul zilelor în Brazilia, unde s-a dedicat pastunii sale pentru pescuit. A murit la 93 de ani, în august 2006.

Miruna MUNTEANU

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

ROMÂNIA. LUPTA DOINEI CORNEA

Doi medici de la organizația umanitară „Medicins du monde”, Jacques Lebas și Patrick Laburthe-Tolra, au fost în România, unde s-au întâlnit cu doamna Doina Cornea, fostă profesora de franceză la Universitatea din Cluj, hărțuită de poliție pentru că a criticat regimul. Ei ne-au pus la dispoziție mărturia ei.

Cluj, Capitala Transilvaniei, 24 ianuarie. Ca în fiecare dimineață, Doina Cornea a deschis îngrijorată ușa căsuței sale din strada Alba-Iulia nr. 16. Este ușurată: drumul este liber. Știe că dacă ușa este blocată de milițianul de pază, va trebui să rămână toată ziua în casă, fără să aibă dreptul de a ieși. Doina Cornea ne-a întâmpinat cu căldură, dar și cu surprindere. În ultimele zile, câțiva jurnaliști americani care încercau să o întâlnească au fost expulzați și diplomații europeni încearcă să o contacteze fără succes. Cât despre noi, vom continua să îngrijim oameni în Afganistan, Salvador sau Africa de Sus. Totuși nu putem neglija suferințele oamenilor aflați la două ore distanță de Paris.

Într-o cameră cu ferestre acoperite (chiar în acea noapte Securitatea

instalase un proiector deasupra casei), Doina Cornea ne povestește lupta sa. „Izolarea la care sunt obligată în propria mea casă este mai grea decât lumile de închisoare. Cel puțin în celulă aveam companie. Am fost urmărită în permanență de mai mulți agenți ai Securității până la 5 ianuarie. Era întotdeauna cineva care se oprea la un metru în fața mea și mă insulta, încercând să declanșeze oprobriul celor care treceau pe stradă. Fără succes. De câteva luni, nici o scrisoare, în afara unei felicitări. Singurele scrisori pe care le primesc sunt scrisori cu insulte sau amenințări și moarte. Acum, când mi le dau, le rup imediat chiar la picioarele milițianului. Dar de ce vă interesați voi de mine? Mai sunt și alți opozanți de care ar trebui să ne ocupăm, de la care nu mai avem vesti. Știți, în țara asta, opozanții dispar. Unii chiar au fost uciși. Într-o liniste desăvârșită. A mi-e frică de moarte. Nu îmi mai e frică de nimic”.

Ridică telefonul din furcă pentru a ne arăta că este tact de mai multe luni. „Orice contact cu ceilalți este imposibil, fiindcă un simplu schimb de priviri cu mine poate aduce interroga-

torii și hărțuirii pentru cei care o fac. Sunt un opozant, dar nu un disident. Nu am fost membră a nici unui partid. Lupta mea nu este una politică, ci una morală. Se încearcă distrugerea chiar a esenței umane în țara mea. Este greu să rezisti aici, zi de zi, în această izolare. Mai ales că se răzbuună pe familia mea, în special pe fiul meu. Am fost exclusă de la Universitate, fiul meu a făcut pușcărie. Singurul lui delict: acela de a fi fiul meu”.

De ce se face vinovată această femeie fragilă, cu o privire blândă și un zâmbet îngăduitor? De a-i fi scris o scrisoare președintelui Ceaușescu pentru a cere oprirea distrugerii satelitelor românești.

Să te plimbi prin București este o încercare care dă frisoane. Este imposibil să prinzi privirile trecătorilor. În stradă nu vorbește unii cu alții, nu se aud plânsete de copii. Cu o pungă de plastic în mână, oamenii îngroșă cozile interminabile. Deodată, mai mulți oameni la un loc. Vreo cincizeci de persoane în fața vitrinei Aeroflot privesc informațiile ce vin de la Moscova: fotografii ale lui Gorbaciov cu Mitterand și Kohl. În sfârșit, o vi-

trină fără efigia Conducătorului. Încercăm să vizităm un spital. Am aflat că dacă ai mai mult de șaptezeci de ani, ambulantele nu te mai transportă la spital și că părinții nu-și pot vedea copiii în spital decât din spatele unor grății mituindu-l pe milițian. Nici nu am apucat să trecem de poarta spitalului cu un milițian în uniformă s-a repezit să ne oprească. Într-o franceză impecabilă, ni se spune că «spitalul nu este obiectiv turistic. Dealft, nu ne crede turisti și ne sfătuiește serios să ne întoarcem în țara noastră cât mai repede posibil.”

Prieteni pe care i-am fi avut în România nu sunt nici ei „obiective turistice”. Aceste amenințări sunt reiterate o jumătate de oră mai târziu. Ajungem la Ambasada Franței. Vom fi conduși la aeroport sub protecție diplomatică, urmăriți de o haită de agenți ai regimului în banalelor lor Dacia.

O femeie rezistă, prizonieră în propria sa casă, în fața lui Ceaușescu, acest Stalin expirat. Să nu o abandonăm. Le Monde, 3 februarie 1989

Articol preluat de la Agenția INFOMINA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

Duble

ORIZONTAL: 1) Alegeri parțiale... preferențiale. 2) Trimis special (fem.). 3) Gradații... în armată – Codru de păine din care mușcă toată lumea. 4) Venit gras în casa unui imbuibat – Masă caldă pregătită la subsol. 5) Fluid final într-o atmosferă de infern! – Răsărit de soare la Sovejal – Un fel de a fi... impresionant. 6) Iși etalează evantaiul... fără să-și facă vânt – Acar în gara din Călărași! 7) A uimi prin etalarea ostentativă a unei tinute fisticții... „Serviti” cu mașina până aproape de chei. 8) Cunoștințe generale (sg.). 9) Prime trimestriale! – Termen de prezentare. 10) Luat pe nepregătite – Produs de serie. 11) Port... în Orientul Mijlociu! – Creator de piste false.

VERTICAL: 1) Alegeri anticipate. 2) Indicator cu titlu orientativ – Au pui... pușori. 3) Îți întoarce vorba... dar nu-ți-o sucește – Un acumulator... care nu dă curent. 4) Culme în Dolomiți! – Marea albastră scumpă nouă (pl.) – Unitate... de fruntel! 5) Cunoscută din cele mai vechi timpuri. 6) A doua dimensiune văzută în largul ei – Cota parte dintr-un debit esalonat. 7) E un neînțeles în felul său. 8) După abis... ad litteram! – Acele... medii temporale. 9) Dat la rândea – Scos curat din baie. 10) Fiecare cu rostul ei – Puse la copt de unii și scoase din foc de alții (sg.). 11) Primă lunară – Doctor în drept la Madrid!

Dicționar: DOL

Revista Rebus, nr. 7/1989